

**ԵՊՀ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ**

**ԵՊՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄՍԱԳՐԵՐ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾ.....	3
1.1. Տեխնիկական պահանջներ.....	6
1.2. Ամփոփումների պահանջներ.....	6
1.3. Գրականության աղբյուրների հղումների կարգը.....	7
2. ԳՐԱԽՈՍՄԱՆ ԿԱՐԳԸ	7
3. ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ԲԱՑ ԼԻՆԵԼՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	9
4. ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ	9
5. ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԷԹԻԿԱ	10

1. ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈՂՎԱԾ

Գիտական հողվածը գիտական արդիական ուսումնասիրություն է, որը, հիմք ընդունելով հիմնական աղբյուրները, ներկայացնում է հետազոտության արդյունքները՝ թե՛ տեսական, թե՛ փորձարարական՝ հավաքական գիտական գիտելիքների բացերը լրացնելու համար: ԵՊՀ գիտական հանդեսներն ընդունում են բացառապես կարևոր, կիրառական նշանակություն ունեցող արդիական հողվածներ:

Հեղինակ համարվելու չափանիշները.

- Ներդրում հողվածի ձևավորման, տվյալները հավաքելու, դրանք վերլուծելու և մեկնաբանելու մեջ
- Հողվածի պատրաստում կամ դրա բովանդակության խմբագրում
- Հետազոտությունների մշակում
- Անուն-ազգանուններն ըստ անձնագրի, կամ ըստ նախկինում հրապարակված հողվածներում նշվածի:

Գիտական հողվածի կառուցվածքը.

Վերնագիրը: Վերնագիրը պետք է արտահայտի հողվածում քննարկվող խնդիրների էությունը՝ օգտագործելով հնարավորինս փոքր թվով բառեր:

Հեղինակ(ներ)ի անուն: Եթե հողվածը գրվել է համահեղինակությամբ, ապա հեղինակների անունների թվարկումը հողվածում պետք է տրվի նրանց ներդրմանը համապատասխան:

Ամփոփում: (250-300 բառ): Ամփոփումը հողվածի հիմնական դրույթների համառոտ նկարագրությունն է: Այն պետք է ներառի հողվածի առարկան, խնդիրները, նպատակը, հետազոտության մեթոդներն ու արդյունքները: Ամփոփումը պետք է պատասխանի հետևյալ հարցերին.

1. *Ինչի մասին է հողվածը:*
2. *Ո՞րն է հետազոտության նպատակը:*
3. *Ի՞նչ եզրահանգումների է հանգել հեղինակը:*
4. *Ո՞րն է հողվածի արդիականությունը և գիտական նորույթը:*

Բանալի բառեր (5-10): Պետք է օգտագործել բառեր, բառակապակցություններ, տերմիններ, հասկացություններ, որոնք կօգնեն ընթերցողին ավելի արագ գտնել հոդվածը որոնման համակարգերի միջոցով:

Ներածություն (հետազոտության հիմնավորումը, կարևորումը): Ներածությունը պետք է պարունակի նախնական տեղեկություններ կամ հիմնահարցի նախապատմությունը, որոնք անհրաժեշտ են ընթերցողին հոդվածը հասկանալու համար: Այն պետք է ներառի հետազոտության նպատակը, խնդիրները, հետազոտական հարցը, դրա նշանակության հիմնավորումը, այդ հարցի վերաբերյալ գրականության մշակվածության ու վերլուծության աստիճանը, հեղինակի նախնական վարկածը և մեթոդները, որոնք կիրառվում են ուսումնասիրության մեջ՝ հիմնավորելու կամ մերժելու առկա տեսակետները, ինչպես նաև աշխատանքային պլանը, հետազոտության տեսական և գործնական նշանակությունը:

Ներածության մեջ.

- ✓ հղումները պետք է տրվեն համամասնորեն, այսինքն՝ առկա լինեն և՛ հեղինակի տեսակետը հաստատող, և՛ դրանցից տարբերվող կարծիքներ:
- ✓ պետք է անդրադառնալ վերջին տասը տարվա ընթացքում հրապարակված ուսումնասիրություններին՝ պարտադիր նշելով այն աշխատանքը, որտեղ առաջին անգամ բարձրացվել է հետազոտության հարցը (նույնիսկ, եթե այն ձևավերպված է ավելի քան տասը տարի առաջ)

Տեսական հիմքեր, մեթոդներ և նյութեր: Հոդվածում պետք է հստակ նկարագրվի, թե ինչ աշխատանք է կատարվել, ինչ մեթոդներ են կիրառվել ուսումնասիրության արդյունքները ստանալու համար: Ենթավերնագրերը պետք է արտացոլեն հետազոտական գործընթացի տարբեր փուլերը:

Հետազոտության արդյունքներ (գիտական նորույթ): Հետազոտության արդյունքները տրվում են առանց մեկնաբանության: Ենթավերնագրերը պետք է օգտագործվեն յուրաքանչյուր նորույթ առանձին արտացոլելու համար:

Արդյունքները պետք է ներկայացվեն տրամաբանական հերթականությամբ, այսինքն՝ ըստ նշանակության, որը կարող է չհամընկնել տեքստում դրանց ներկայացման կարգին: Արդյունքները նկարագրելիս պետք է գործածել անցյալ ժամանակի բայաձևեր, իսկ թվերը և աղյուսակները նկարագրելիս՝ ներկա:

Գրաֆիկներ և աղյուսակներ: Գրաֆիկները և աղյուսակները պետք է ներկայացվեն պատշաճ կերպով և համարակալմամբ:

Եզրակացություններ: Եզրակացությունները պետք է շարադրվեն ըստ կարևորության: Անհրաժեշտ է համեմատել հեղինակի ստացած արդյունքներն այլ ուսումնասիրությունների արդյունքների հետ: Ստացված եզրահանգումները այլ հեղինակների տեսակետներին հակասելու դեպքում պետք է նշվեն պատճառները:

Հեղինակը պետք է նշի, թե ինչ գործնական կիրառություն կարող են ունենալ հետազոտության արդյունքները: Եթե արդյունքները վերջնական չեն, նպատակահարմար է առաջարկել, թե հետագայում ինչ լրացուցիչ հետազոտություններ են անհրաժեշտ կատարել:

Գրականության ցանկ: Գրականության ցանկում պետք է տրվեն միայն գիտական սկզբնաղբյուրներ: Վիճակագրական տվյալների, փասթաթղթերի, հաշվետվությունների, համացանցային աղբյուրների հղումները պետք է լինեն ծանոթագրությունների տեսքով: Ցանկը պետք է լինի այբբենական և համարակալված: Գրականությունը ներառում է հոդվածի հետազոտական շրջանակը: Այս շրջանակը պետք է համապատասխանի հետազոտության առարկային և միննույն ժամանակ չպետք է սահմանափակվի դրանով:

Տեղեկություններ հեղինակ(ներ)ի մասին: ա) *Կազմակերպության անվանումը* պետք է օգտագործվի առանց փոստային հասցեի: Հնարավոր է նշել մի քանի կազմակերպություններ, որոնցում աշխատում է հեղինակը: Հեղինակներից պահանջվում է նշել բոլոր աշխատավայրերը, որոնք կապ ունեն ուսումնասիրության կատարման հետ: Եթե հոդվածի հեղինակները տարբեր հաստատությունների աշխատակիցներ են, ապա անհրաժեշտ է նշել յուրաքանչյուր հեղինակի հաստատությունը՝ օգտագործելով տողատակի հղումը:

բ) Պետք է նշել անուն-ազգանունը, գիտական աստիճանը/կոչումը, պաշտոնը, աշխատանքի վայրը, փոստային և/կամ էլեկտրոնային հասցեները:

1.1. Տեխնիկական պահանջներ

Խմբագրությունն ընդունում է մինչև 12 հազար նիշ ունեցող հոդվածներ՝ բացատներով (ներառյալ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն ամփոփումները, հղումները, բանալի բառերը, գրականության ցանկը): Հոդվածներն անհրաժեշտ է ուղարկել OJS համակարգի միջոցով (journals.yasu.am):

Նյութերը ներկայացվում են «MS Word for Windows»-ի էլեկտրոնային ձևաչափով՝ Unicode կոդավորմամբ, տառաչափը՝ 12, տողերի միջև հեռավորությունը՝ 1:

Առաջին էջի սկզբնամասում՝ հիմնական տեքստից առաջ, անհրաժեշտ է գրել.

- հոդվածի վերնագիրը (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն),
- ամփոփումներ (շեղատառ)՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն (առավելագույնը 250 բառ),
- բանալի բառեր (5-10 հանգուցային բառ՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն):

Առանձին ֆայլով հարկավոր է ուղարկել.

- տեղեկություններ հեղինակի մասին (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն)՝
  - հեղինակի անուն-ազգանունը (ամբողջությամբ),
  - հեղինակի պաշտոնը, կոչումը, գիտական աստիճանը,
  - աշխատանքային վայրի ամբողջական պաշտոնական անվանումն ու փոստային հասցեն,
  - հեղինակի էլ. հասցեն:

1.2. Ամփոփումների պահանջներ

Ամփոփումը պետք է հստակ պատկերացում տա, թե ինչի մասին է հոդվածը: Նախընտրելի է ամփոփման հետևյալ կառուցվածքը.

- արդիականության և հետազոտվող խնդիրների հստակ ձևակերպում,
- տվյալների և մեթոդ(ներ)ի հակիրճ նկարագրություն,

- ստացված հիմնական տվյալների բացատրություն (կամ փաստարկներ, եթե աշխատանքը զուտ տեսական է):

Բոլոր ամփոփումները բովանդակային առումով պետք է նույնական լինեն: Յուրաքանչյուր ամփոփման բուն տեքստից առաջ պետք է կցել համապատասխան լեզվով բանալի բառեր:

1.3. Գրականության աղբյուրների հղումների կարգը

Խնդրում ենք համոզվել, որ տեքստում մեջբերված յուրաքանչյուր հղում առկա է նաև հղումների ցանկում (և հակառակը):

Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչությունը ամսագրերին ու հեղինակներին առաջարկում է հղումների հետևյալ ձևաչափերը.

<https://booksite.elsevier.com/9780081019375/content/Elsevier%20Standard%20Reference%20Styles.pdf>

1. Numbered Style – Standard numbered style
2. Harvard style – Name–date style
3. Vancouver style – Numbered style
4. Embellished Vancouver style – Numbered style
5. APA style – Name–date style
6. AMA Style – Numbered style
7. Saunders style – Name–date style
8. Saunders – Numbered style
9. ACS – Numbered style
  - ✓ 9a ACS – Superscript numbered style
  - ✓ 9b ACS – Name–date style

2. ԳՐԱԽՈՍՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Խմբագրություն ուղարկված և նախնական ստուգում անցած բոլոր հոդվածները ենթակա են պարտադիր գրախոսման: Խմբագրությունը կազմակերպում է կույր գրախոսություն. գրախոսներն ու հեղինակները անանուն

են: Բոլոր գրախոսները գիտնականներ են և գրախոսվող նյութի թեմային առնչվող հրապարակումների, հետազոտությունների հեղինակ: Գրախոսությունների արդյունքի հիման վրա խմբագրակազմը որոշում է կայացնում նյութը հրատարակելու վերաբերյալ: Գրախոսը պարտավոր է հետևել գիտական օբյեկտիվության և վարվելակարգի սկզբունքներին.

- տրամադրել գիտական անաչառ գրախոսություն,
- տալ հետազոտության արդյունքների օբյեկտիվ և հիմնավորված գնահատական, ինչպես նաև անել անհրաժեշտ առաջարկություններ,
- չհրապարակել աշխատանքը, քանի որ այն հեղինակի մտավոր սեփականությունն է: Գաղտնիությունը կարող է խախտվել միայն այն դեպքում, երբ գրախոսը հայտարարում է աշխատանքի ոչ գիտական կամ կեղծված լինելու մասին,
- տեղեկացնել գլխավոր խմբագրին քննարկվող աշխատանքի՝ այլ աշխատանքի հետ ցանկացած էական կամ մասնակի նմանության մասին,
- նշել հրատարակված համապատասխան աշխատությունները, որոնք պատշաճ կերպով մեջբերված կամ վկայակոչված չեն աշխատանքում:

Գրախոսման արդյունքների հիման վրա խմբագրությունը կայացնում է երեք հնարավոր որոշումներից մեկը.

- «մերժել»,
- «ուղարկել վերանայման՝ հաշվի առնելով գրախոսների մեկնաբանությունները»,
- «հրատարակել»:

Խմբագրությունը տեղեկացնում է հեղինակին որոշման մասին՝ անհրաժեշտության դեպքում տրամադրելով պատճառաբանված մերժումը: Հեղինակն իրավունք չունի պահանջելու գրախոսի տվյալները և վիճարկելու արդյունքը՝ առանց հիմնավոր փաստարկների:

- ✓ Վերանայման ժամկետը 1-2 ամիս է՝ կախված ներկայացված նյութի որակից:

- ✓ Խմբագրական բոլոր փոփոխություններն էլ. փոստով կամ հանդեսի հարթակով համաձայնեցվում են հեղինակների հետ:
- ✓ Գրախոսությունները պահվում են խմբագրությունում 5 տարի:

3. ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ԲԱՑ ԼԻՆԵԼՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդվածների ամբողջական տեքստային տարբերակները հրատարակվում են հանրային տիրույթում հանդեսի հրատարակումից անմիջապես հետո:

Բոլոր հոդվածները լիցենզավորված են Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 միջազգային լիցենզիայի ներքո:

Creative Commons Attribution-NonCommercial (CC BY-NC): CC BY-NC-ն օգտվողներին թույլ է տալիս պատճենել և տարածել հոդվածը, պայմանով, որ դա արված չէ կոմերցիոն նպատակներով: Օգտագործողները կարող են ադապտացնել աշխատանքներն իրենց կարիքներին համապատասխան (վերաձևակերպել, վերափոխել և հիմնվել նյութի վրա)՝ կատարելով անհրաժեշտ համապատասխան հղումները, այդ թվում նաև՝ հղում լիցենզիայի վրա: Լիցենզիայի ամբողջական մանրամասները հասանելի են <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> կայքում:

4. ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

Հեղինակը պարտավորվում է համագործակցել խմբագրակազմի հետ՝ անհրաժեշտության դեպքում հոդվածում կատարելով անհրաժեշտ փոփոխություններ և շտկումներ: Հեղինակը պետք է երաշխավորի հղումների և մեջբերումների հավաստիությունը: Գիտական հանդեսում էլեկտրոնային և տպագրված նյութերի բոլոր իրավունքները պատկանում են խմբագրությանը և հեղինակներին: Հեղինակը պարտավոր է խմբագրության կանչով ներկայանալ խմբագրություն և ստորագրությամբ հաստատել, որ ծանոթ է հոդվածի խմբագրված և սրբագրված տարբերակին: Ստորագրությունից հետո հրատարակված հոդվածում եղած անճշտությունների կամ վրիպակների համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:

Խմբագրությունը կարող է կազմակերպել վերոնշյալ աշխատանքները նաև հեռավար տարբերակով:

5. ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԷԹԻԿԱ

Հրատարակչական գործունեության մեջ խախտումները կանխելու (գրագործություն, կեղծ տեղեկատվություն և այլն), գիտական հրապարակումների բարձր որակ և հանրության կողմից հեղինակի գիտական արդյունքների ճանաչում ապահովելու համար խմբագրական խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ, հրատարակիչ, հեղինակ, գրախոս և հրատարակման գործընթացում ներգրավված հաստատություն պետք է պահպանեն էթիկայի չափանիշները, կանոնները, սահմանված կարգը: Էթիկայի սկզբունքների պահպանումը բոլորի կողմից ապահովում է հեղինակների մտավոր սեփականության իրավունքները, բարելավում է հանդեսի որակը և բացառում է հեղինակային իրավունքով պաշտպանված նյութերի հնարավոր չարաշահումը՝ հոգուտ որոշ անձանց շահերի:

Գիտական հանդեսի խմբագրությունը պահպանում է գիտական նյութերի հրատարակման համար ընդունված ընդհանուր էթիկական սկզբունքները՝ առաջնորդվելով հրատարակման էթիկայի հանձնաժողովի (Committee on Publication Ethics (COPE)) հանձնարարականներով: Հեղինակային իրավունքի և բարոյական նորմերի խախտումը ոչ միայն անընդունելի է, այլև խոչընդոտում է գիտական գիտելիքների զարգացմանը՝ խաթարելով ամսագրերի և հրատարակության հեղինակությունը:

Հոդված ներկայացնելիս հեղինակները (հեղինակների խմբերը) պետք է իրազեկվեն, որ պատասխանատվություն են կրում գիտական արդյունքների նորույթի և հավաստիության համար, ինչը ենթադրում է հետևյալ սկզբունքների պահպանումը.

- ✓ Հեղինակները պետք է տրամադրեն հետազոտության հավաստի արդյունքներ: Միտումնավոր կեղծ և նենգափոխված պնդումները ընդունելի չեն:

- ✓ Հեղինակները պետք է ապահովեն հետազոտության արդյունքների ինքնուրույնությունը: Յուրաքանչյուր փոխառված հատված կամ մեջբերում պարտադիր պետք է ուղեկցվի հղումով հեղինակին և սկզբնաղբյուրին: Չափազանց մեծ մեջբերումները և գրագողության ցանկացած ձև՝ ներառյալ չհղված մեջբերումները, վերաշարադրանքը կամ այլ անձի հետազոտության արդյունքների յուրացումը էթիկայից դուրս են և անընդունելի: Խմբագրական խորհուրդը առանց հղումների մեջբերումները համարում է գրագողություն: Գրագողություն են համարվում նաև սեփական հրապարակումներից առանց հղումների մեջբերումները, որոնք ցանկալի է օգտագործել հնարավորինս քիչ: *Գրագողություն պարունակող աշխատանքները չեն ընդունվում տպագրության:*
- ✓ Հեղինակները պետք է տրամադրեն միայն հիմնավոր ու հավաստի փաստեր և տվյալներ, տան բավարար տեղեկություններ, որպեսզի մյուս հետազոտողները կարողանան ստուգել դրանք և փորձել զարգացնել դրանք, չօգտագործեն մասնավոր կարգով ձեռք բերված տեղեկատվությունը՝ առանց առկա գրավոր համաձայնության, թույլ չտան տվյալների կեղծում և զեղծարարություն:
- ✓ Հեղինակները պետք է խուսափեն աշխատանքի կրկնօրինակումից: Եթե աշխատանքի որոշ հատվածներ նախկինում հրատարակվել են, հեղինակը պետք է հղում անի ավելի վաղ հրապարակված աշխատությանը և նշի տարբերությունները:
- ✓ Հեղինակները չպետք է ներկայացնեն այլ հանդեսի հանձնված և քննարկման ենթակա նյութ, ինչպես նաև այլ պարբերականում արդեն տպագրված աշխատանք:
- ✓ Կարևոր է ընդունել բոլոր այն անձանց ներդրումը, ովքեր այս կամ այն կերպ մասնակցել են հետազոտությանը, մասնավորապես՝ աշխատանքը պետք է պարունակի հղումներ այն աշխատանքներին, որոնք էականորեն նպաստել են հետազոտության իրականացմանը:

- ✓ Բոլոր նրանք, ովքեր նշանակալի ներդրում են ունեցել, պետք է դիտարկվեն որպես համահեղինակներ: Ընդունելի չէ հեղինակների ցանկում ներառել այն անձանց, ովքեր չեն մասնակցել հետազոտությանը:
- ✓ Հեղինակները պետք է հարգեն խմբագրական խորհրդի ու գրախոսների աշխատանքը և վերացնեն նշված անձնությունները կամ հիմնավորեն դրանք:
- ✓ Հեղինակները պետք է ներկայացնեն և պատրաստեն իրենց նյութերը հանդեսի չափանիշներին համապատասխան:
- ✓ Եթե հեղինակները աշխատանքում նկատելի սխալներ կամ անճշտություններ են հայտնաբերել քննարկման փուլում կամ տպագրությունից հետո, նրանք պետք է անհապաղ տեղեկացնեն խմբագրական խորհրդին:
- ✓ Հեղինակները պետք է խմբագրական խորհրդին կամ հրատարակչին ապացուցեն, որ իրենց նախնական նյութը հավաստի է կամ ուղղեն էական սխալները, որոնց մասին խմբագրական խորհուրդը տեղեկացել է որևէ երրորդ կողմից:
- ✓ Հեղինակը կարող է հանձնելուց հետո ետ պահանջել իր աշխատանքը, քանի դեռ այն գտնվում է մասնագիտական եզրակացություն ստանալու գործընթացում:
- ✓ Տեքստում կատարված բովանդակային փոփոխություններն ու ճշգրտումները համաձայնեցվում են հեղինակի հետ: Խմբագրության միջամտություններին համաձայն չլինելու դեպքում կողմերն իրավունք ունեն հրաժարվելու նյութի հրատարակությունից կամ գալ փոխհամաձայնության:
- ✓ Խմբագրությունը պարտավորվում է մինչև ստացված նյութի հրատարակումը չօգտագործել դրանցում տեղ գտած տվյալները և դրանք չտրամադրել երրորդ կողմի՝ բացառությամբ գրախոսների:

Խմբագրության պարտականությունները: Խմբագրությունը հետևում է հանդեսի հրատարակչական պահանջներին՝ երաշխավորելով հրատարակվող

աշխատանքների գիտական բարձր մակարդակը: Խմբագրությունն ընդունում է անաչառ որոշումներ, որոնք բացառապես հիմնված են տրամադրված նյութերի մասնագիտական մակարդակի և որակի վրա:

Գլխավոր խմբագիրը գնահատում է աշխատանքի գիտական բովանդակությունը՝ անկախ հեղինակի ռասայական, ազգային պատկանելությունից, սեռից, սեռական կողմնորոշումից, կրոնական համոզմունքներից, ծագումից, քաղաքացիությունից, սոցիալական կարգավիճակից կամ հեղինակի քաղաքական նախասիրություններից:

Գլխավոր խմբագիրը որոշում է կայացնում նյութերի հրատարակման վերաբերյալ ըստ հետևյալ հիմնական չափանիշների.

- աշխատանքի համապատասխանությունը հանդեսին,
- ներկայացված աշխատանքի արդիականությունը, նորույթը և գիտական նշանակությունը,
- հստակությունը, արդյունքների հուսալիությունը և եզրակացությունների ամբողջականությունը:

Շահերի բախում: Շահերի բախում առաջանում է այն դեպքում, երբ տարաձայնություններ են ծագում մարդու անձնական շահերի և նրա գիտական ու հրատարակչական գործունեության պարտականությունների միջև: Օբյեկտիվության վրա կարող են ազդել անձնական, քաղաքական, ֆինանսական, գիտական կամ կրոնական գործոնները: Շահերի բախման դեպքում հեղինակը և գրախոսը պարտավոր են տեղյակ պահել գլխավոր խմբագրին:

